



**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o Służbie Celnej  
(druk nr 74)**

**I. Cel i przedmiot ustawy**

W dniu 29 lutego 2008 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o Służbie Celnej. Ustawa wprowadza kilka istotnych zmian. Najważniejszą z nich jest uchylenie (art. 1 pkt 2) przepisów art. 25 ust. 1 pkt 8a i 8b ustawy o Służbie Celnej, które nakazywały zwolnienie funkcjonariusza celnego w przypadku wniesienia przeciwko niemu aktu oskarżenia o umyślne popełnienie przestępstwa ścieganego z oskarżenia publicznego lub tymczasowego aresztowania.

Ustawa w art. 2 ust. 1 stanowi, że wszystkie toczące się postępowania wszczęte na podstawie uchylanych przepisów, które pozostają niezakończone ulegną umorzeniu.

W art. 2 ust. 2 ustawodawca przyznaje funkcjonariuszom celnym zwolnionym ze służby na podstawie tychże przepisów, prawo bycia przywróconymi do służby, na ich wniosek.

Kolejny zmieniany przepis (art. 1 pkt 1) wprowadza możliwość przedłużenia zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych do czasu zakończenia postępowania karnego. Wprowadzony przepis różnicuje zasady przedłużania zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych i stanowi, że zawieszenie spowodowane toczącym się postępowaniem dyscyplinarnym nie może być w ogóle przedłużane (ponad 3 miesiące), natomiast zawieszenie spowodowane toczącym się postępowaniem karnym może być przedłużone do czasu zakończenia tego postępowania.

Ustawa wprowadza nową, fakultatywną przesłankę zwolnienia funkcjonariusza celnego ze służby - jest to upływ 12 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych, jeżeli nie ustały przyczyny będące podstawą zawieszenia.

W zmienionym art. 60 ust. 2 ustawa stanowi, że funkcjonariusz celny po zakończeniu okresu zawieszenia otrzymuje część uposażenia wstrzymaną przez okres zawieszenia oraz obligatoryjne podwyżki wprowadzane w tym okresie, jeżeli nie został skazany prawomocnym wyrokiem sądu lub ukarany karą dyscyplinarną wydalenia ze służby (albo gdy wydano wobec niego orzeczenie o warunkowym umorzeniu postępowania karnego).

Ostatnia ze zmian dotyczy art. 70 ustawy o Służbie Celnej. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 19 marca 2007 r. (sygn. Akt K47/05) orzekł, że art. 70 ust. 1 ustawy o Służbie Celnej jest niezgodny z art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji. W uzasadnieniu swojego stanowiska Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że skarżona regulacja narusza formalny wymiar prawa do obrony. Obrona powierzona funkcjonariuszowi nie gwarantuje, nawet przy dołożeniu najwyższej staranności należytego poziomu obrony obwinionego, takiego jaki może zapewnić zawodowy prawnik. Nieprofesjonalny pełnomocnik nie będzie w stanie zapewnić należytej obrony również dlatego, że z ewentualnym przełożonym dyscyplinarnym łączy go stosunek podległości służbowej.

W dodawanym ustawą przepisie art. 70 ust. 1a ustawodawca przyznaje funkcjonariuszom celnym prawo do ustanawiania w postępowaniu dyscyplinarnym obrońcy spośród funkcjonariuszy, radców prawnych i adwokatów.

## **II. Przebieg prac legislacyjnych**

Projekt ustawy został wniesiony do Sejmu przez Radę Ministrów jako projekt pilny.

W toku prac sejmowych projektem ustawy zajmowały się Komisja Finansów Publicznych oraz Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych. Powołały one Podkomisję nadzwyczajną do rozpatrzenia projektu tej ustawy. W wyniku prac podkomisji do tekstu wprowadzono zmianę, która uprawnia funkcjonariusza, który był zawieszony w pełnieniu obowiązków służbowych do otrzymania wstrzymanej w czasie zawieszenia części uposażenia oraz obligatoryjnych podwyżek wprowadzanych w tym czasie, jeżeli postępowania karne zakończone zostało wydaniem orzeczenia o jego warunkowym umorzeniu. Komisje usunęły dodawany projektem art. 26 pkt 13. Został on przywrócony w efekcie wniesienia poprawki w toku debaty (w drugim czytaniu).

## **III. Uwagi szczegółowe**

1. Zmiana wprowadzona do art. 23 ust. 3 pozwala przedłużyć okres zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych do czasu zakończenia postępowania karnego, przepis ten powoduje, że w przypadku toczącego się postępowania dyscyplinarnego (gdy było ono przyczyną zawieszenia) zawieszenie funkcjonariusza w pełnieniu obowiązków

służbowych nie będzie mogło trwać dłużej niż trzy miesiące. Budzi wątpliwość sytuacja funkcjonariuszy przeciwko którym toczą się postępowania dyscyplinarne, którym okres zawieszenia przedłużono na podstawie dotychczasowego art. 23 ust. 3 ponad trzy miesiące. Obecnie uchwalana ustawa nie przewiduje takiej możliwości. Należy rozważyć czy nie byłoby wskazane utworzenie przepisu przejściowego, który przesądzałby jasno o ich sytuacji prawnej, stanowiący na przykład:

- że z dniem wejścia w życie ustawy wygasają decyzje ustalające ponad trzymiesięczny okres zawieszenia, przedłużony w związku z prowadzeniem postępowania dyscyplinarnego albo
- że decyzje o przedłużeniu zawieszenia, wydane na mocy dotychczasowego przepisu art. 23 ust. 3 pozostają w mocy.

2. Ustawa wprowadza nową, fakultatywną przesłankę zwolnienia funkcjonariusza celnego ze służby - jest to upływ 12 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych, jeżeli nie ustały przyczyny będące podstawą zawieszenia. Zmiana ta jak podniesiono w uzasadnieniu projektu ustawy jest wzorowana na przepisach ustawy o Policji. Jest ona jednak niekompletna. Ustawa o Policji gwarantuje policjantom, zwolnionym ze służby na podstawie analogicznego przepisu prawo powrotu do służby jeżeli postępowanie karne zostało zakończone prawomocnym wyrokiem uniewinniającym albo orzeczeniem o umorzeniu postępowania z powodu niepopelnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego lub braku ustawowych znamion czynu zabronionego. Brak takiego rozwiązania w ustawie o Służbie Celnej może być obciążony zarzutem kreowania nierówności w sytuacji prawnej pomiędzy służbami mundurowymi.

***Propozycja poprawki:***

- w art. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

"5) w art. 61:

- a) uchyla się ust. 2,
- b) dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. Funkcjonariusza celnego, na jego wniosek, przywraca się do służby w przypadku umorzenia postępowania karnego z powodu niepopelnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego lub braku ustawowych znamion czynu zabronionego lub uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu – jeżeli zwolnienie ze służby nastąpiło na podstawie art. 26 pkt 13.";

3. W art. 2 w ust. 1 ze względu na terminologię stosowaną w ustawach, należy zastąpić wyrazy "do dnia wejścia w życie" wyrazami "przed dniem wejścia w życie";

4. Wprowadzając prawo do ustanawiania w postępowaniu dyscyplinarnym obrońcy spośród funkcjonariuszy, radców prawnych i adwokatów ustawodawca nie wprowadził przepisu intertemporalnego, który wskaże jednoznacznie czy w przypadku toczącego się już postępowania dyscyplinarnego i wyznaczenia już obrońcy zgodnie z przepisami dotychczasowymi można po wejściu w życie ustawy nowelizującej ustanowić nowego obrońcę spośród radców prawnych lub adwokatów.

***Propozycja poprawki:***

- w art. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

"3. Przepis art. 70 ust. 1a ustawy wymienionej w art. 1 ma zastosowanie również do postępowań dyscyplinarnych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy."

*Beata Mandylis*

*Główny legislator*